МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАКАЗ

«09» листопада 2026 р. *м. Івано-Франківськ* № 627-Д

Про введення в дію рішення
вченої ради ХДУ від 26.10.2026
щодо затвердження Положення
про академічну доброчесність
Херсонського державного університету
в новій редакції

На підставі рішення вченої ради Херсонського державного університету (протокол від 26.10.2026 № 4).

НАКАЗУЮ:

1. Увести в дію рішення вченої ради від 26.10.2026.
2. Внести зміни до п. 8.2. Положення про академічну доброчесність Херсонського державного університету, зокрема виклавши склад Комісії з академічної доброчесності викласти в такій редакції:

До складу Комісії входять:

– проректор, відповідальний за внутрішню політику щодо формування, забезпечення й популяризацію академічної доброчесності в університеті;
– проректор, відповідальний за підготовку кваліфікаційних робіт і процедуру захисту їх;
– проректор, відповідальний за розвиток цифрової інфраструктури університету;
– особа, на яку покладено повноваження з питань запобігання та виявлення корупції;
– начальник юридичного відділу;
– вчений секретар університету;
– директор наукової бібліотеки;
– керівник відділу забезпечення якості освіти;
– керівник центру цифрової експертизи;
– керівник відділу з питань інтелектуальної власності;
– голова Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених Університету;
– голови представницьких органів профспілкової організації університету та студентського самоврядування;
– інші науково-педагогічні працівники з числа штатних працівників університету на засадах представництва всіх факультетів: учена рада факультету делегує по одному представникові науково-педагогічного (наукового) працівника, що відповідає таким кваліфікаційним вимогам: 1) не менше 5 років науково-педагогічного (наукового) стажу; 2)

наявність наукового ступеня; 3) публікаційна активність за останні 3 роки, підтверджена рейтинговими показниками в загальному рейтингові науково-педагогічних працівників; 4) відсутність дисциплінарних стягнень, встановлених фактів порушень академічної доброчесності.

3. Затвердити Положення про академічну доброчесність Херсонського державного університету в новій редакції (додаток).

4. Вважати таким, що втратило чинність, Положення про академічну доброчесність Херсонського державного університету, затверджене наказом ХДУ від 02.09.2026

№ 426-Д.

5. Керівниці відділу забезпечення якості освіти Черкашиній Т.О. забезпечити розміщення нової редакції Положення про академічну доброчесність Херсонського державного університету на офіційному сайті університету.

6. Контроль за виконанням наказу покласти на першого проректора Омельчука С.А.

Ректор **Олександр СПІВАКОВСЬКИЙ**

Сергій Омельчук
Володимир Олексенко
Галина Михайленко
Тетяна Черкашина

Ознайомити: першого проректора, проректорів, деканів факультетів, завідувачів кафедр, керівників структурних підрозділів, науково-педагогічних працівників.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Херсонського
державного університету
від 09.11.2026 № 627-Д

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ ХЕРСОНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Попередні редакції положення

версію 1 документа схвалила вчена рада університету від 29.01.2018 (протокол № 8), затверджено наказом від 02.02.2018 № 76-Д,

версію 2 документа схвалила вчена рада університету від 30.03.2021 (протокол № 12), затверджено наказом від 06.04.2021 № 419-Д,

версію 3 документа схвалила вчена рада університету від 31.08.2026 (протокол № 2), затверджено наказом від 02.09.2026 № 426-Д

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про академічну доброчесність Херсонського державного університету (далі – Положення) визначає правові та організаційні засади формування доброчесного академічного середовища, закріплюючи систему моральних цінностей, принципів, етичних норм, правил професійної взаємодії та корпоративної культури в університеті. Норми цього Положення базуються на цінностях чесності, довіри, поваги, справедливості, відповідальності, стійкості та рішучості. Вони є обов'язковими для дотримання всіма учасниками освітнього процесу університету з метою забезпечення високої якості вищої освіти, захисту інтелектуальної власності, розвитку наукового потенціалу та зміцнення міжнародного й національного авторитету університету.

1.2. Положення розроблено відповідно до законів України «Про академічну доброчесність», «Про вищу освіту», « Про освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про наукову і науково-технічну експертизу», «Про авторське право і суміжні права», «Про запобігання корупції», Статуту Херсонського державного університету, Колективного договору між ректором та профкомом профспілкової організації співробітників Херсонського державного університету та інших нормативно-правових актів України й нормативних актів університету.

1.3. Мета Положення полягає у формуванні тривкої культури академічної доброчесності, забезпечення високої якості освіти та наукових (творчих) досягнень, а також підвищення рівня системної довіри до результатів навчання, кваліфікацій та інтелектуальної праці кожного учасника освітнього процесу.

1.4. Учасники освітнього процесу базують свою діяльність на цінностях чесності, довіри, поваги, справедливості, відповідальності, стійкості і рішучості та зобов’язуються дотримуватися норм цього Положення, а також усвідомлюють незворотність настання академічної відповідальності в разі порушення академічної доброчесності.

1.5. Це Положення поширюється на відносини, що виникають у зв’язку з провадженням академічної діяльності, яка охоплює:

– наукову, науково-педагогічну, педагогічну, викладацьку діяльність;

– навчальну діяльність здобувачів освіти;

– освітню діяльність університету;

– створення, виконання та оцінювання проєктів у сфері освіти і науки;

– створення, рецензування, наукове редагування, оприлюднення академічних творів;

– вступні випробування в університеті;

– проведення олімпіад, турнірів, конкурсів, змагань та інших заходів змагального характеру у сфері освіти і науки та участь у таких заходах (далі – конкурси);

– присудження наукових ступенів і ступенів освіти, присвоєння вчених і педагогічних звань, кваліфікаційних категорій, висунення кандидатів для обрання їх дійсними членами (академіками) і членами-кореспондентами Національної академії наук України та національних галузевих академій наук України, а також висунення претендентів на здобуття державних стипендій, премій, нагород і відзнак;

– здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти;

– здійснення наукової й науково-технічної експертизи.

1.6. Норми цього Положення закріплюють універсальні правила поведінки, стандарти етики в академічній діяльності. Дотримання вимог академічної доброчесності є обов'язковим і невіддільним обов'язком для всіх без винятку учасників освітнього процесу, незалежно від їхнього статусу, посади, форми навчання, поточного місця перебування чи способу виконання навчальних і наукових завдань.

2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Терміни вжито в значеннях, наведених в законах України «Про академічну доброчесність», «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про авторське право і суміжні права», «Про наукову і науково-технічну діяльність».

3. ВНУТРІШНЯ ПОЛІТИКА ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Університет уживає системних заходів, зокрема шляхом запровадження відповідних новітніх технологій, щодо запобігання, виявлення та встановлення фактів академічного плагіату та інших порушень академічної доброчесності в наукових, навчально-методичних і навчальних роботах науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти університету.

3.1. З метою формування культури академічної доброчесності, попередження та профілактики її порушень в університеті реалізується комплекс просвітницьких заходів:

– уведення до освітніх програм та навчальних планів підготовки майбутніх фахівців усіх рівнів вищої освіти окремих освітніх компонентів

(навчальних дисциплін) або тематичних модулів, що забезпечують формування компетентностей з дотримання етичних норм, академічного письма, правил опису джерел, оформлення цитувань;

– проведення вебінарів, тренінгів, круглих столів, семінарів та воркшопів із питань наукової етики, академічної культури цитування та використання спеціалізованих програмних засобів для перевірки текстів;

– розроблення, видання та оприлюднення (зокрема на офіційному вебсайті університету) інструкцій, пам'яток та методичних матеріалів із чіткими вимогами щодо належного оформлення покликань на використані джерела та об’єкти інтелектуальної власності;

– обов'язкове первинне ознайомлення педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, здобувачів освіти, вступників, учасників та організаторів конкурсів, експертів тощо з нормативними документами університету, що унормовують дотримання академічної доброчесності;

– активне сприяння органам студентського самоврядування, науковому товариству студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених, а також профспілковим організаціям у популяризації принципів чесного навчання та проведенні інформаційних кампаній;

– залучення кураторів академічних груп до проведення тематичних годин та круглих столів, спрямованих на формування у здобувачів внутрішньої нетерпимості до будь-яких проявів академічної нечесності;

– проведення Тижнів (декад) академічної доброчесності в університеті тощо.

3.2. Експертна оцінка та технічна перевірка на наявність ознак академічного плагіату є обов'язковим елементом системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в університеті.

Перелік об'єктів, що підлягають обов'язковій технічній перевірці:

– кваліфікаційні (випускні) роботи здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти;

– дисертаційні роботи на здобуття наукових ступенів доктора філософії та доктора наук;

– курсові роботи здобувачів вищої освіти;

– наукові статті, подані до публікації у фахових виданнях університету;

– тези доповідей науково-практичних конференцій, які організовує університет;

– монографії, підручники, навчальні та навчально-методичні посібники, подані на гриф вченої ради університету.

3.3. Забезпечення доступу (за потреби) учасників освітнього процесу до спеціалізованого програмного забезпечення й цифрових платформ для виявлення текстових збігів на базі платформ відповідно до внутрішніх актів університету та укладених договорів, здійснює наукова бібліотека університету.

3.4. Технічну перевірку здійснюють за допомогою спеціалізованих ліцензійних програмних засобів, з якими університет уклав офіційні договори

про співпрацю, відповідно до Порядку запобігання та виявлення академічної недоброчесності в навчальних і наукових працях здобувачів вищої освіти та працівників Херсонського державного університету.

3.5. Результати технічної перевірки оформлюють відповідним електронним звітом (протоколом подібності), який додають до матеріалів роботи.

Висновок про наявність або відсутність ознак академічного плагіату робить уповноважений експерт (науковий керівник, рецензент, комісія кафедри або редакційна колегія видання) на основі ретельного аналізу звіту подібності.

4. ЦІННОСТІ ТА ПРИНЦИПИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

4.1. Академічна доброчесність – сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб'єкти академічної діяльності університету під час провадження такої діяльності. Суб'єктами академічної діяльності в університеті є:

- педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники університету;
- слухачі, зараховані на програми професійного розвитку;
- здобувачі вищої освіти;
- вступники;
- слухачі сертифікатних програм;
- учасники та організатори конкурсів;
- експерти у сфері освіти і науки.

4.2. Базовими цінностями академічної доброчесності є:

- чесність суб'єктів академічної діяльності перед собою та іншими особами;
- довіра до результатів академічної діяльності інших осіб, зокрема до того, що ці результати здобуті чесно та з дотриманням відповідних правил і стандартів;
- повага до честі й гідності своєї та інших членів академічної спільноти, цінування різноманіття думок, повага до прав інтелектуальної власності інших осіб;
- справедливість у ставленні суб'єктів академічної діяльності один до одного, зокрема створення справедливих інституційних політик, послідовне та неупереджене реагування на порушення академічної доброчесності, доброчесне оцінювання результатів академічної діяльності;
- відповідальність суб'єктів академічної діяльності перед собою, один перед одним і перед суспільством за результати своєї академічної діяльності;
- стійкість у доброчесному провадженні своєї академічної діяльності незалежно від зовнішніх і внутрішніх спонукань до порушення академічної доброчесності та від наявності чи відсутності зовнішнього контролю;
- рішучість у формуванні та утвердженні культури академічної доброчесності, сміливість у захисті академічної доброчесності в академічній

діяльності.

4.3. Основними принципами академічної доброчесності є:

- пріоритетність забезпечення дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти шляхом застосування відповідних методів навчання, виховання, стимулювання і заохочення;
- відкритість інформації про правила академічної доброчесності, види порушень академічної доброчесності та відповідальність за них;
- нетерпимість (нульова толерантність) до будь-яких проявів порушення академічної доброчесності;
- повага до результатів академічної діяльності (авторства) іншої людини та непорушність прав інтелектуальної власності;
- уникнення конфлікту інтересів.

4.4. Основні правила академічної доброчесності охоплюють академічну доброчесність:

– у педагогічній, науково-педагогічній, викладацькій діяльності (ст. 5 Закону України «Про академічну доброчесність»);

– у науковій діяльності (ст. 6 Закону України «Про академічну доброчесність»);

– у навчальній діяльності здобувачів освіти (ст. 7 Закону України «Про академічну доброчесність»);

– під час створення, рецензування, наукового редагування та оприлюднення академічних творів (ст. 8 Закону України «Про академічну доброчесність»);

– під час оцінювання результатів академічної діяльності (ст. 9 Закону України «Про академічну доброчесність»);

– в експертній діяльності (ст. 10 Закону України «Про академічну доброчесність»);

– під час організації та проведення конкурсів (ст. 11 Закону України «Про академічну доброчесність»);

– під час створення, виконання та оцінювання проєктів у сфері освіти і науки;

– у видавничій діяльності (ст. 15 Закону України «Про академічну доброчесність»);

– під час вступних випробувань в університеті;

– під час проведення олімпіад, турнірів, конкурсів, змагань та інших заходів змагального характеру у сфері освіти і науки та участь у таких заходах;

– під час присудження наукових ступенів і ступенів освіти, присвоєння вчених і педагогічних звань, кваліфікаційних категорій, висунення претендентів для обрання дійсних членів (академіків) і членів-кореспондентів Національної академії наук України та національних галузевих академій наук України (ст. 16 Закону України «Про академічну доброчесність»);

– під час висунення претендентів на здобуття державних стипендій,

премій, нагород і відзнак;

– під час здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти.

5. РОЛЬ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

5.1. Забезпечення академічної доброчесності в Університеті є спільною відповідальністю, яка залежить від усіх учасників освітнього процесу. Ректор забезпечує функціонування системи академічної доброчесності в університеті шляхом:

– розроблення, своєчасного оновлення та оприлюднення внутрішніх актів з питань академічної доброчесності;

– систематичного проведення заходів з популяризації, пропагування, підвищення обізнаності про цінності, принципи, правила академічної доброчесності, вивчення і розгляду вітчизняного та іноземного досвіду щодо забезпечення академічної доброчесності тощо;

– забезпечення доступу учасників освітнього процесу до спеціалізованого програмного забезпечення з виявлення ознак порушення академічної доброчесності;

– забезпечення обов'язкового фіксування повідомлень про порушення академічної доброчесності;

– організації перевірки повідомлень про порушення академічної доброчесності кандидатів на посади наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників;

– забезпечення належного розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності, притягнення до відповідальності осіб, які порушили академічну доброчесність, документування прийнятих рішень, розміщення їх на офіційному вебсайті університету.

5.2. Посаду ректора університету не може обіймати особа, стосовно якої було встановлено факт порушення академічної доброчесності.

5.3. Кожен науковий, педагогічний і науково-педагогічний працівник зобов'язаний формувати та утверджувати культуру академічної доброчесності здобувачів освіти шляхом:

– особистого дотримання академічної доброчесності;

– навчання принципам і правилам академічної доброчесності, підвищення рівня обізнаності здобувачів освіти щодо академічної доброчесності;

– стимулювання та заохочення здобувачів освіти до дотримання академічної доброчесності;

– формування завдань, що сприяють творчому підходові здобувача вищої освіти до виконання їх;

– уникнення завдань для здобувачів вищої освіти, що полягають у відтворенні загальнодоступної інформації;

– припинення виявлених ним порушень академічної доброчесності здобувачами вищої освіти;

– застосування до здобувачів вищої освіти виховних заходів реагування на порушення академічної доброчесності;

– притягнення здобувача вищої освіти до академічної відповідальності у випадках і порядку, визначених цим Положенням та іншими внутрішніми актами.

5.4. Здобувачі вищої освіти у своїй навчальній діяльності зобов'язані дотримуватися таких правил:

- виконувати кожне навчальне завдання самостійно, крім випадків, якщо виконання його передбачає участь кількох осіб та/або правилами виконання відповідних завдань дозволено отримання допомоги від інших осіб, використання допоміжних матеріалів та засобів, зокрема з інтернетових ресурсів;
- у разі використання у власному академічному творі результатів інтелектуальної творчої діяльності іншого автора (текстів, зображень, ідей, розробок, тверджень, відомостей, думок тощо) зазначати покликання на відповідне джерело інформації та/або відповідного автора;
- академічний твір здобувача вищої освіти може містити раніше створений ним академічний твір (повністю або частково) лише в разі, якщо це дозволено умовами навчального завдання.

6. ВИДИ ПОРУШЕНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

6.1. Видами порушень академічної доброчесності є:

– *відчуження авторства* – передавання автором (авторами) створеного ним (ними) на замовлення або без такого замовлення, платно чи безоплатно, академічного твору (його частини) іншій особі та подальше оприлюднення такого академічного твору (його частини) із зазначенням як автора особи, яка не є його (її) автором;

– *академічний плагіат* – оприлюднення (повністю або частково) наукових, творчих або навчальних результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення тексту, графічних чи інших об'єктів авторського права інших авторів без покликання на джерело. Формами академічного плагіату є дослівне копіювання чужої роботи; перефразування без зазначення авторства; комбінування фрагментів різних текстів без покликань на джерела; копіювання ілюстрацій, схем чи таблиць без дозволу або покликань на джерела;

– *приписування авторства* – включення до переліку авторів (співавторів) академічного тексту чи результатів наукового дослідження особи, яка не брала безпосередньої інтелектуальної, творчої, наукової або практичної участі у створенні його;

– *самоплагіат* – оприлюднення власних раніше опублікованих наукових або навчальних результатів як нових, без належного покликання на власні попередні праці. Формами самоплагіату є дублювання власних публікацій у різних виданнях без зазначення першоджерела; повторне використання здобувачем вищої освіти одного й того самого тексту (або його частини) у курсових, кваліфікаційних чи звітних роботах без погодження з викладачем;

– *фабрикація* – вигадування даних, результатів досліджень, джерел, цитат, експериментів або умов проведення їх з подальшим оприлюдненням їх чи використанням у навчальних або наукових роботах;

– *фальсифікація* – навмисна зміна, підтасовування чи модифікація наявних даних, результатів експериментів, розрахунків, текстових формулювань, архівних матеріалів, графіків чи зображень, а також вибіркове приховування результатів дослідження з метою підтвердження вигідної автору гіпотези чи отримання бажаної оцінки;

– *недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом* (далі – ШІ) – повне або часткове представлення текстових матеріалів, програмного коду, графічних зображень, математичних розрахунків, перекладів чи аналітичних висновків, створених генеративними системами ШІ, як результату власної незалежної інтелектуальної чи творчої праці, без належного інформування про це та без маркування джерел. Формами такого порушення є використання ШІ для написання роботи з наступним ручним чи автоматичним перефразуванням, подання у списку літератури вигаданих ШІ назв книг, статей, чи покликань на закони, застосування ШІ в реальному часі під час онлайнового тестування, підсумкових (контрольних) робіт чи іспитів для миттєвого отримання правильних відповідей;

– *недоброчесне оцінювання* – свідоме порушення науково-педагогічним (науковим, педагогічним) працівником правил та критеріїв оцінювання знань здобувачів вищої освіти. Порушення охоплює: упереджене ставлення до здобувача (навмисне заниження чи завищення балів); оцінювання за критеріями, які не були заздалегідь оприлюднені або не відповідають силабусу освітнього компонента; висування додаткових (не передбачених програмою) вимог під час оцінювання; непрозорість оцінювання або відмову пояснити виставлений бал;

– *несамостійне виконання завдання* – представлення як власного результату навчальної (наукової) діяльності, що повністю або частково виконаний іншою особою, групою осіб або згенерований за допомогою технічних засобів (зокрема ШІ) без дозволу викладача чи належного зазначення цього факту. Формами несамостійного виконання завдання є: замовлення та придбання готових курсових, дипломних, реферативних, контрольних робіт чи звітів з практики на комерційних платформах, у фірм-посередників або в окремих осіб, використання ШІ для створення відповідей на відкриті питання, написання есею чи програмного коду без особистого інтелектуального перероблення та маркування, проходження комп'ютерного тестування, іспитів

чи заліків в електронних системах іншою особою під обліковим записом здобувача;

– *недозволена допомога* – надання або отримання допомоги (зокрема надання власних робіт для копіювання, використання шпаргалок, гаджетів, несанкціонована комунікація під час контрольних заходів), що суперечить встановленим викладачем чи університетом правилам виконання конкретного завдання чи проходження оцінювання. Формами недозволеної допомоги є: використання під час іспитів, заліків чи підсумкових (контрольних) робіт прихованих підказок (шпаргалок), мікрослухалець, смартфонів, смартгодинників, пошукових систем або конспектів без дозволу викладача, спільне виконання індивідуального завдання групою студентів, свідоме надання своїх виконаних завдань, звітів чи відповідей іншим студентам для подальшого копіювання; підказування під час усних відповідей, аудиторних (онлайнових) тестувань, іспитів тощо;

– *академічний саботаж* – навмисні дії, спрямовані на перешкоджання іншим учасникам освітнього процесу в реалізації їхніх академічних або наукових прав, завдань чи обов'язків. Проявами саботажу є навмисне пошкодження, приховування чи знищення лабораторного обладнання, експериментальних зразків, книг із бібліотечного фонду чи електронних баз даних університету; перешкоджання проведенню занять; несанкціоноване видалення чи редагування чужих файлів у корпоративних електронних середовищах (зокрема KSU24, KSU-онлайн); надання завідомо неправдивих рецензій чи відгуків, відмова в наданні таких та/або свідоме затримання надання їх відповідно до термінів з метою знизити або завищити оцінку колеги або здобувача;

– *схиляння до порушення академічної доброчесності* – прохання, вмовляння, доручення (вказівка), погроза, примушування, тиск чи будь-яка інша форма спонукання особи до вчинення порушення академічної доброчесності;

– *інституційні порушення академічної доброчесності* – дії або бездіяльність університету чи його структурних підрозділів (факультетів і кафедр), робочих груп та комісій, які виражаються в умисному приховуванні (покриванні) встановлених фактів академічної недоброчесності, формальному чи імітаційному проведенні процедур антиплагіатної перевірки, створенні штучних умов, що примушують учасників освітнього процесу до порушень, або обмеженні публічного доступу до інформації, яка підлягає обов'язковому оприлюдненню відповідно до законодавства.

6.2. Використання ШІ в університеті регламентовано Загальними політиками використання штучного інтелекту в навчанні, викладанні й дослідженнях у Херсонському державному університеті, Інституційним регламентом використання сервісів на основі штучного інтелекту в Херсонському державному університеті, цим Положенням, а також нормами та рекомендаціями щодо використання ШІ, зафіксованими в силабусах

відповідних освітніх компонентів, методичними рекомендаціями щодо виконання окремих видів робіт.

Навмисне приховування використання ШІ, подання згенерованого тексту, коду чи графіків як результату власної інтелектуальної праці прирівнюється до несамостійного виконання завдання, академічного плагіату та академічного обману.

6.3. Передавання власних паролів від корпоративних платформ університету KSU24, KSU-онлайн іншим особам з метою складання форм контролю, виконання завдань тощо не допускається.

7. АКАДЕМІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Академічну відповідальність спрямовано на забезпечення та захист стандартів академічної доброчесності в університеті. Вона полягає в застосуванні до порушників санкцій, встановлених Законом України «Про академічну доброчесність», профільним законодавством у сфері освіти і науки та цим Положенням.

7.1. Підставою для притягнення особи до академічної відповідальності є доведений факт вчинення нею порушення академічної доброчесності. Процедура встановлення факту порушення та застосування санкцій регулюється Законом України «Про академічну доброчесність», підзаконними нормативно-правовими актами, цим Положенням.

7.2. Санкція за порушення академічної доброчесності – це захід впливу, визначений Законом України «Про академічну доброчесність», спеціальним законодавством у сфері освіти і науки, цим Положенням, що застосовують до особи, яка вчинила таке порушення.

Заборонено встановлювати різні санкції залежно від громадянства, джерела фінансування навчання здобувача вищої освіти, ознак, передбачених законодавством у сфері запобігання та протидії дискримінації.

Залежно від характеру та тяжкості вчиненого проступку, до особи може бути застосовано одну або кілька санкцій одночасно.

7.3. Санкції, що застосовують до керівного складу університету (ректора, першого проректора, проректора, декана факультету).

Посада ректора (ст. 14 Закону України «Про академічну доброчесність»), посади першого проректора, проректора, декана факультету не може обіймати особа, стосовно якої було встановлено факт порушення академічної доброчесності.

До представників керівного складу може бути застосовано такі санкції та заходи відповідальності:

– стосовно ректора університету: клопотання конференції трудового колективу університету перед Міністерством освіти і науки України про дострокове розірвання контракту та звільнення з посади в порядку, визначеному законодавством; позбавлення наукового ступеня та/або вченого

звання; відкликання (позбавлення) державних нагород, почесних звань, академічних стипендій та премій (особливості притягнення до академічної відповідальності ректора університету регламентовано ст. 39 Закону України «Про академічну доброчесність»).

– стосовно першого проректора, проректора та декана факультету: притягнення до дисциплінарної відповідальності (догана); звільнення із займаної посади; виключення зі складу вченої ради університету (факультету), спеціалізованих вчених рад (зокрема разових), а також експертних, дорадчих та конкурсних комісій; позбавлення наукового ступеня та/або вченого звання; втрата права обіймати керівні посади в університеті протягом 3 років.

Згідно зі ст. 12 Закону України «Про академічну доброчесність» ректор університету особисто відповідає за створення та функціонування системи академічної доброчесності.

7.4. Санкції за порушення академічної доброчесності, що можуть бути застосовані до науково-педагогічного, наукового та педагогічного працівника університету:

– відчуження авторства: звільнення відповідно до пункту 7 частини першої статті 41 Кодексу законів про працю України;

– вчинення академічного плагіату: звільнення відповідно до пункту 7 частини першої статті 41 Кодексу законів про працю України; позбавлення присудженого наукового ступеня; позбавлення присвоєного вченого звання; позбавлення педагогічного звання чи кваліфікаційної категорії; позбавлення права наукового керівництва здобувачами вищої освіти (зокрема аспірантами) та консультування докторантів; позбавлення права брати участь в атестації здобувачів (бути членом спеціалізованих вчених рад (зокрема разових), головою екзаменаційної комісії, офіційним опонентом чи рецензентом); позбавлення права брати участь у конкурсах на отримання фінансування наукових досліджень (грантів, держбюджетних проєктів) та стипендій; виключення зі складу колегіальних органів (вченої ради, фахових комісій); позбавлення внутрішніх нагород, відзнак, почесних звань, присуджених університетом; клопотання про позбавлення відомчих та державних нагород, відзнак, почесних звань; обов’язкове відкликання (ретракція) опублікованої наукової праці (статті, монографії, навчального посібника) з наукометричних баз та офіційних ресурсів видавництв; догана;

– до науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників, які не брали участі у створенні академічного твору, але зазначені серед його авторів: догана; розірвання трудового договору (звільнення) за порушення академічної доброчесності; заборона обіймати керівні посади в університеті (декан, завідувач кафедри, перший проректор, проректор тощо) строком до 3 років; позбавлення права бути науковим керівником / консультантом здобувачів вищої освіти (зокрема аспірантів) та здобувачів наукового ступеня доктора наук; позбавлення права бути керівником або відповідальним виконавцем науково-дослідницьких робіт, грантів та проєктів; заборона претендувати на

присвоєння вчених та педагогічних звань; виключення зі складу редакційних колегій наукових фахових видань; позбавлення права брати участь в атестації здобувачів (бути членом спеціалізованих вчених рад (зокрема разових), рецензентом чи опонентом);

– особа, яка, користуючись службовим становищем, схиляла автора академічного твору до порушення академічної доброчесності у виді приписування авторства собі чи іншій особі, може бути звільнена з університету;

– твори, що містять самоплагіат, не можуть бути враховані під час розрахунку індивідуального рейтингу викладача, нарахування премій або внутрішніх стипендій; дубльовані публікації вилучають з переліку досягнень у професійній діяльності, поданих для підтвердження кадрового забезпечення освітніх програм; діє заборона претендувати на фінансування наукових проєктів за рахунок університету; винесення письмового зауваження (попередження) або догана; вилучення зі складу авторських колективів під час перевидання наукових, навчально-методичних праць. Наявність систематичного самоплагіату може стати підставою для необрання за конкурсом на заміщення посади науково-педагогічного працівника або непродовження трудового контракту;

– фабрикація або/та фальсифікація даних: догана; розірвання трудового договору (звільнення) за порушення академічної доброчесності (відповідно до пункту 7 частини першої статті 41 Кодексу законів про працю України); заборона обіймати керівні посади (декан, завідувач кафедри, проректор, перший проректор, ректор) строком до трьох років; позбавлення наукових ступенів та вчених звань, якщо їх було присуджено на основі фабрикованих праць; позбавлення права здійснювати наукове керівництво дослідженнями магістрантів і аспірантами, наукове консультування докторантаів; позбавлення права брати участь в атестації кадрів (бути членом спеціалізованих вчених рад (зокрема разових), головою екзаменаційної комісії, рецензентом чи офіційним опонентом); заборона очолювати або бути виконавцем наукових проєктів, а також грантових програм; виключення зі складу наукових та редакційних колегій фахових видань; позбавлення університетських нагород, відзнак та почесних звань; клопотання про позбавлення відомчих та державних нагород, відзнак, почесних звань;

– виявлення недоброчесного використання ШІ в навчально-методичних працях, наукових статтях, підручниках, монографіях чи дисертаціях: відмова у присудженні або позбавлення присудженого наукового ступеня; відмова у присвоєнні або позбавлення присвоєного вченого чи педагогічного звання; позбавлення права брати участь у роботі колегіальних органів (бути членом спеціалізованих вчених рад (зокрема разових), експертних рад, наукових комісій); заборона участі в грантових програмах, конкурсах наукових проєктів та атестаційних комісіях; попередження; догана; звільнення з посади;

позбавлення права обіймати керівні посади (завідувача кафедри, декана тощо) строком до трьох років;

– недоброчесне оцінювання, упереджене чи фальсифіковане оцінювання знань: виведення зі складу екзаменаційних комісій, спеціалізованих вчених рад (зокрема разових); відмова у присвоєнні або позбавлення присвоєного вченого звання чи наукового ступеня; відмова в наданні або позбавлення кваліфікаційної категорії / педагогічного звання; заборона брати участь у наукових конкурсах, грантах, атестаційних комісіях та заходах із забезпечення якості освіти терміном до 3 років; догана; позбавлення премій, надбавок, доплат чи інших заохочувальних виплат терміном до 1 року; позбавлення права обіймати керівні посади (декана, завідувача кафедри), бути керівником освітньої програми строком до трьох років; звільнення;

– надання недозволеної допомоги здобувачам під час контролю знань (підказування, поширення відповіді, покривання списування): усунення від проведення заходів контролю (іспитів, заліків, захистів кваліфікаційних, курсових робіт), заборона брати участь у роботі атестаційних комісій, наукових конкурсах, грантах та експертних радах; догана за недотримання кодексу академічної доброчесності; позбавлення преміальних виплат, надбавок та доплат;

– вчинення академічного саботажу або схиляння здобувачів або колег до порушень: усунення від проведення заходів контролю та наукового керівництва здобувачами вищої освіти; виведення зі складу спеціалізованих вчених рад (зокрема разових), екзаменаційних та атестаційних комісій; позбавлення права брати участь у конкурсах на здобуття наукових грантів, державних премій та фінансування досліджень; відмова у присвоєнні або позбавлення присвоєного вченого звання чи наукового ступеня (якщо саботаж був пов'язаний із процесами атестації наукових кадрів); догана; позбавлення права обіймати керівні посади (завідувача кафедри, декана, керівника наукової лабораторії) строком до трьох років або усунення з посади; звільнення з посади за порушення вимог законодавства про академічну доброчесність;

– участь в інституційних порушеннях: позбавлення права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад (зокрема разових); заборона бути офіційними опонентами, рецензентами чи науковими керівниками аспірантів та науковими консультантами докторантів терміном до трьох років; клопотання про позбавлення права бути членом експертних рад НАЗЯВО, МОН або галузевих експертних рад; скасування рішень про присвоєння вчених звань або позбавлення наукових ступенів, якщо їх було отримано за умов інституційних порушень; заборона брати участь в акредитаційних комісіях та проведенні експертиз освітніх програм; догана; звільнення.

7.5. Санкції за порушення академічної доброчесності, що можуть бути застосовані до здобувачів вищої освіти:

– у разі встановлення факту відчуження авторства (крім здобувачів ступеня доктора філософії / доктора мистецтва): може бути виставлено оцінку

«F» / «не зараховано» за освітній компонент/навчальну дисципліну чи підсумковий контроль без права повторного складання; повторне вивчення освітнього компонента / навчальної дисципліни; позбавлення стипендії (академічної / іменної) на строк від 1 семестру до 1 року; відрахування з університету (у разі відчуження / приписування авторства у кваліфікаційній (бакалаврській чи магістерській) роботі або при повторному порушенні. У разі встановлення факту відчуження авторства, вчиненого здобувачем третього (освітньо-наукового) ступеня або здобувачем наукового ступеня доктора наук, такого здобувача відраховують з університету;

– академічний плагіат у поточних/семестрових роботах (контрольні, реферати, лабораторні, курсові): повторне виконання завдання або повторне проходження оцінювання (іспиту, заліку); виставлення оцінки «F» / «не зараховано» за відповідний освітній компонент / навчальну дисципліну без права повторного складання; позбавлення академічної чи іменної стипендії строком на 1 семестр; попередження;

– приписування авторства в навчальних завданнях (контрольні, реферати, курсові): оцінка «F» / «не зараховано» за відповідний освітній компонент / навчальну дисципліну; попередження; позбавлення стипендії (академічної / іменної) на строк до одного навчального року. За приписування авторства в кваліфікаційній (бакалаврській / магістерській) роботі здобувача вищої освіти відраховують з університету. За приписування авторства у фахових публікаціях чи тезах: обов’язкове відкликання (ретракція); недопуск роботи (курсової, кваліфікаційної, дисертації) до захисту. За приписування авторства у дисертаційному дослідженні – відрахування з аспірантури (докторантури);

– самоплагіат або подвійне подання роботи (подання однієї курсової / есею з двох різних дисциплін): оцінка «F» / «не зараховано» за відповідний освітній компонент; повторне виконання завдання на нову тему; повторне вивчення освітнього компонента в разі відмови доопрацювати роботу; письмове попередження (у разі систематичного самоплагіату). За використання текстів власної бакалаврської роботи в магістерській без покликань: обов'язкове доопрацювання кваліфікаційної роботи до моменту допуску до захисту; зниження підсумкової оцінки за захист кваліфікаційної роботи; недопуск до захисту (якщо здобувач відмовляється усунути дублювання тексту);

– фабрикація або/та фальсифікація в поточних / семестрових роботах (лабораторні, практичні, курсові): оцінка «F» / «не зараховано» за відповідний освітній компонент / навчальну дисципліну без права повторного складання; повторне вивчення навчальної дисципліни; позбавлення стипендії (академічної чи іменної) на строк від одного семестру до одного року; попередження. За фабрикацію або/та фальсифікацію в кваліфікаційній (бакалаврській чи магістерській) роботі: недопуск до захисту кваліфікаційної роботи; відрахування з університету;

– недоброчесне використання ШІ: усне або письмове попередження / зауваження; повторне проходження оцінювання (повторне складання

контрольної роботи, заліку чи іспиту); повторне проходження освітнього компонента (курсу, дисципліни); недопуск до захисту (курсової, кваліфікаційної, дисертації); відмова у присудженні освітнього / наукового ступеня; позбавлення академічної стипендії; відрахування з університету (за систематичні або грубі порушення, як-от: генерація ШІ всієї кваліфікаційної чи дисертаційної роботи);

– несамостійність виконання навчального, конкурсного завдання є грубим порушенням академічної доброчесності та тягне за собою низку санкцій: зауваження / попередження; незарахування результатів за конкретне завдання, контрольний захід, іспит чи залік; повторне проходження оцінювання; повторне вивчення освітнього компонента протягом наступного семестру; незарахування або анулювання результатів курсової роботи; відмова у присудженні освітнього / наукового ступеня (бакалавра, магістра, доктора філософії); позбавлення академічної чи іменної стипендії; відрахування з університету (у разі виявлення факту купівлі або замовлення кваліфікаційних робіт / дисертацій, а також за системне списування);

– за надання або отримання недозволеної допомоги відповідальність несуть обидві сторони: зауваження / попередження; анулювання результатів оцінювання (повідомлення про оцінку «не зараховано» або «незадовільно» за іспит, тест тощо); повторне проходження оцінювання; повторне вивчення освітнього компонента; позбавлення академічної чи іменної стипендії; відрахування з університету (застосовують за системне використання недозволеної допомоги, використання технічних засобів під час підсумкової атестації або складання іспиту замість іншої особи);

– за академічний саботаж або/та за схиляння інших здобувачів чи викладачів до порушення академічної доброчесності: зауваження / попередження; анулювання результатів оцінювання (оцінка «не зараховано» або «0» балів за відповідні роботи / іспити); недопуск до підсумкової атестації чи захисту кваліфікаційної роботи; повторне вивчення освітнього компонента; позбавлення академічної чи іменної стипендії; відрахування з університету.

7.6. Санкції та наслідки за порушення академічної доброчесності, що застосовуються до вступників, учасників конкурсів:

- припинення участі у вступному випробуванні або конкурсі;
- скасування рішення про результати вступного випробування або конкурсу (в частині, що стосується особи, яка вчинила порушення академічної доброчесності).

Особу, яка бере участь у проведенні вступного випробування чи конкурсу, зокрема є членом приймальної комісії, організаційного комітету, конкурсної комісії, предметної екзаменаційної комісії, апеляційної комісії, журі тощо, та вчинила порушення академічної доброчесності, негайно виводять зі складу відповідного органу та відсторонюють від подальшої участі у проведенні такого вступного випробування або конкурсу.

7.7. Права посадових осіб та колегіальних органів щодо призначення

санкцій.

За умови доведеного факту порушення академічної доброчесності:

7.7.1. **Науково-педагогічний працівник (викладач)** як уповноважена особа з академічної доброчесності може самостійно призначати такі заходи реагування для здобувачів вищої освіти в межах своєї освітньої компоненти / навчальної дисципліни:

– виставлення оцінки «незадовільно»;

– повторне виконання завдання, тесту, іспиту, заліку тощо;

– призначення повторного проходження оцінювання контрольних робіт, іспитів, заліків тощо;

– призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, додаткові контрольні роботи, тести тощо).

7.7.2. **Керівник кваліфікаційної роботи** може призначати такі види санкцій для здобувачів вищої освіти:

– повторне виконання кваліфікаційної роботи;

– недопущення кваліфікаційної роботи до захисту (відмова в наданні позитивного відгуку через академічний плагіат / фабрикацію / фальсифікацію тощо);

– направлення роботи на додаткову / повторну перевірку на унікальність чи розгляд Комісії з академічної доброчесності (Факультетської комісії з академічної доброчесності).

7.7.3. **Завідувачі кафедри** у межах своїх повноважень можуть призначати такі види санкцій для здобувачів вищої освіти:

– призначення повторного проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми (повторний курс);

– недопуск кваліфікаційної роботи до захисту за результатами попереднього захисту (розгляду) на засіданні кафедри;

– ініціювання перед Комісією з питань академічної доброчесності (Факультетською комісією з академічної доброчесності) проведення додаткової перевірки інших письмових робіт, автором яких є здобувач;

– ініціювання процедури відрахування або притягнення здобувача / викладача до відповідальності;

– зміна наукового керівника;

– попередження.

7.7.4. **Декан факультету** можуть застосовувати такі види санкцій:

7.7.4.1. До підпорядкованих їм науково-педагогічних, педагогічних і наукових працівників:

– проведення додаткової перевірки на наявність ознак академічного плагіату / самоплагіату наукових та навчально-методичних робіт, автором (співавтором) яких є працівник;

– відкликання з розгляду у вчених радах чи з друку в університетських виданнях робіт, автором яких є працівник і підготовку яких здійснено з порушенням академічної доброчесності;

– урахування факту порушення під час щорічноого рейтингування працівника та розподілу навчального навантаження;

– ініціювання дисциплінарного стягнення (догани / звільнення).

7.7.4.2. До здобувача вищої освіти:

– подання про відрахування за порушення академічної доброчесності;

– позбавлення права на академічну чи іменну стипендію (ініціювання зміни рейтингу);

– недопущення до підсумкової атестації (на підставі рішень кафедри чи комісії).

7.7.5. **Комісія з питань академічної доброчесності університету (Факультетська комісія)** за результатами розгляду справи може рекомендувати до розгляду вченій раді університету або ректорові (відповідно до розподілу повноважень) призначення таких санкцій:

7.7.5.1. Для здобувачів вищої освіти:

– попередження, внесення рекомендацій ректорові / вченій раді про притягнення до відповідальності;

– позбавлення права брати участь у програмах академічної мобільності, закордонних стажуваннях на строк від одного до трьох років;

– відрахування з числа осіб, які здобувають освіту за державним замовленням;

– позбавлення пільг з проживання в гуртожитку, наданих університетом, на строк від одного до трьох років;

– позбавлення академічної чи іменної стипендії (виключення з рейтингу стипендіатів);

– відрахування здобувача вищої освіти з університету.

7.7.5.2. Для працівників університету:

– виключення зі складу вченої ради університету, вчених рад факультетів, дорадчих і робочих органів закладу або обмеження права на участь у роботі таких органів на певний термін;

– винесення письмового попередження або рекомендація ректору щодо оголошення догани / звільнення;

– позбавлення присвоєного вченого звання;

– позбавлення почесних звань університету, внутрішніх нагород, премій;

– клопотання про позбавлення відомчих та державних нагород, відзнак, почесних звань;

– відмова у наданні рекомендації вченої ради для присвоєння вченого звання.

7.7.6. Ректор накладає санкції на підставі подання декана, рішень кафедри, Комісії з академічної доброчесності (Факультетської комісії з академічної доброчесності або вченої ради:

7.7.6.1. щодо здобувачів освіти:

– відрахування з університету;

- призначення повторного вивчення освітнього компонента;
- відмова у допуску до підсумкової атестації (підписання відповідного наказу на підставі рішення кафедри/деканату).

7.7.6.2. щодо працівників:

- звільнення;
- догана;
- позбавлення внутрішніх доплат, премій та надбавок;
- позбавлення права брати участь у конкурсах на отримання внутрішнього фінансування;
- недопущення до керівництва кваліфікаційними роботами, дисертаціями або аспірантами / докторантами на певний термін;
- ініціювання процедури позбавлення вчених звань або наукових ступенів.

7.7.7. **Разова спеціалізована вчена рада** приймає рішення щодо наукового ступеня здобувача третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та самої роботи:

7.7.7.1. щодо здобувача наукового ступеня:

- відмова у присудженні наукового ступеня (доктора філософії або доктора наук);
- зняття дисертації з розгляду без права повторного захисту її.

7.7.7.2. щодо інших учасників захисту (наукових керівників, опонентів, рецензентів):

- відмова в наданні позитивного висновку / негативна оцінка роботи наукового керівника (консультанта);
- ініціювання притягнення до відповідальності офіційних опонентів та рецензентів;
- направлення подання до ректора університету про вжиття дисциплінарних заходів (догани, позбавлення права керувати аспірантами) щодо наукового керівника чи членів кафедри, на якій виконувалася робота.

7.8. Застосування конкретного виду санкцій за порушення академічної доброчесності здійснюють з обов'язковим урахуванням:

- визнання порушником власної провини, надання правдивих свідчень, добровільного повідомлення про вчинене порушення та усвідомлення ним неприпустимості таких дій у майбутньому;
- факту активної співпраці з Комісією з академічної доброчесності або, навпаки, відмови від співпраці, намагання приховати докази чи чинити тиск на свідків під час розгляду справи;
- факту першого порушення або систематичності (повторюваності) вчинення порушень, сукупності їх;
- ступеня впливу порушення на міжнародну та національну репутацію університету, факультетів чи кафедр;
- ступеня впливу порушення на якість та подальші результати навчання (для здобувачів вищої освіти) та здійснення освітньої і наукової діяльності (для

педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників);

– інших пом'якшувальних або обтяжувальних обставин вчинення порушень.

7.9. Основними принципами реагування на порушення академічної доброчесності є:

– обов’язковість і своєчасність реагування. Жоден підтверджений факт порушення не може бути ігнорований. Перевірка за кожним повідомленням має розпочинатися негайно і завершуватися в чітко визначені цим Положенням строки;

– до ухвалення офіційного рішення особа є такою, що не вчиняла порушення (презумпція доброчесності). Заборонено будь-який тиск, упередженість чи дискримінація за ознаками посади, статусу, курсу навчання чи форми фінансування;

– особа може бути притягнута до академічної відповідальності лише тоді, коли її вину (наявність умислу або грубої необережності в діях чи бездіяльності) повністю доведено;

– звинувачення не можуть ґрунтуватися на припущеннях;

– правила академічної доброчесності не мають зворотної сили в часі. Особу не можна покарати за дії, які на момент вчинення їх не вважалися порушенням за чинними нормативними актами;

– процес розгляду має бути відкритим для особи, яку звинувачують. Вона має право знати суть звинувачень, надавати пояснення, залучати захисника та отримувати копії рішень. Усі висновки Комісії мають бути вмотивованими та аргументованими.

7.10. Заходи реагування мають відповідати тяжкості вчиненого правопорушення, ураховувати системність його (вчинено вперше чи повторно), обсяг запозиченого чи сфальсифікованого матеріалу, а також ступінь завданої шкоди репутації університету.

Заходи реагування на порушення академічної доброчесності застосовують за принципом пропорційності. При виборі заходу Комісія з академічної доброчесності (або інший уповноважений орган чи уповноважена особа) враховує:

– обсяг та характер неналежних запозичень чи фальсифікацій;

– системність (порушення вчинено вперше чи повторно);

– статус роботи (поточний контроль, підсумкова робота, кваліфікаційна робота / дисертація, наукова публікація);

– ступінь репутаційної шкоди, завданої університету.

7.10.1. Якщо порушення академічної доброчесності вчинено вперше, наявне некоректне використання інструментів ШІ без наміру приховати авторство тощо, здобувачеві першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти може бути висунуто попередження про недопустимість таких порушень; призначено доопрацювання або повторне виконання роботи з визначенням граничної максимальної оцінки.

7.10.2. Якщо порушення академічної доброчесності вчинено повторно, виявлено списування під час підсумкового контролю (іспиту, заліку), фабрикацію чи фальсифікацію окремих даних у лабораторних / курсових / розрахункових роботах, наявний самоплагіат без відповідних покликань, здобувачеві першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти може бути виставлено оцінку «незараховано»/«F» за відповідний освітній компонент / навчальну дисципліну або підсумковий контроль без права спрощеного складання, визначено повторне вивчення освітнього компонента / навчальної дисципліни, позбавлення академічної або іменної стипендії на строк до одного семестру, догана із внесенням до особової справи здобувача, позбавлення права брати участь у програмах академічної мобільності, наукових конкурсах чи стипендіальних програмах університету.

7.11. За дії (бездіяльність), визначені Законом України «Про академічну доброчесність» як порушення академічної доброчесності, особа може бути притягнута також до інших видів відповідальності (цивільно-правової, адміністративної, кримінальної) на підставах та в порядку, визначених цим законом.

Відсутність судового рішення або рішення іншого уповноваженого органу щодо притягнення особи до іншого виду відповідальності не є перешкодою для розгляду питання щодо порушення особою академічної доброчесності відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність» та притягнення винної особи до академічної відповідальності.

Університет є повністю автономним у визначенні та застосуванні заходів академічного реагування внутрішнім органом – Комісією з питань академічної доброчесності – незалежно від перебігу судових чи кримінальних справ.

8. КОМІСІЯ З ПИТАНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ

8.1. Комісія з питань академічної доброчесності університету – колегіальний орган університету, уповноважений розглядати повідомлення про порушення академічної доброчесності та/або застосовувати заходи реагування на порушення академічної доброчесності (далі – Комісія).

Комісія з питань академічної доброчесності університету делегує частину своїх повноважень факультетським комісіям з питань академічної доброчесності (далі – Факультетські комісії).

Комісія у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про академічну доброчесність», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про наукову і науково-технічну експертизу», «Про авторське право і суміжні права», «Про запобігання корупції», Статутом Херсонського державного університету, Колективним договором між ректором та профкомом профспілкової організації співробітників Херсонського державного університету, цим Положенням та

іншими нормативними актами університету.

Будь-який учасник освітнього процесу, який став свідком або має причину вважати, що стався факт порушення академічної доброчесності, має право повідомити про це Комісію. Необґрунтовані скарги, скарги без підпису до розгляду не приймаються.

Будь-який учасник освітнього процесу може звернутися до Комісії за консультацією щодо питань, пов'язаних із порушенням академічної доброчесності.

8.2. Склад Комісії затверджує вчена рада університету, рішення якої вводить у дію ректор відповідним наказом про затвердження складу Комісії.

До складу Комісії входять:

– проректор, відповідальний за внутрішню політику щодо формування,

– забезпечення й популяризацію академічної доброчесності в університеті;

– проректор, відповідальний за підготовку кваліфікаційних робіт і процедуру захисту їх;

– проректор, відповідальний за розвиток цифрової інфраструктури університету;

– особа, на яку покладено повноваження з питань запобігання та виявлення корупції;

– начальник юридичного відділу;

– вчений секретар університету;

– директор наукової бібліотеки;

– керівник відділу забезпечення якості освіти;

– керівник центру цифрової експертизи;

– керівник відділу з питань інтелектуальної власності;

– голова Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених Університету;

– голови представницьких органів профспілкової організації університету та студентського самоврядування;

– інші науково-педагогічні працівники з числа штатних працівників університету на засадах представництва всіх факультетів: учена рада факультету делегує по одному представникові науково-педагогічного (наукового) працівника, що відповідає таким кваліфікаційним вимогам: 1) не менше 5 років науково-педагогічного (наукового) стажу; 2) наявність наукового ступеня; 3) публікаційна активність за останні 3 роки, підтверджена рейтинговими показниками в загальному рейтингові науково-педагогічних працівників; 4) відсутність дисциплінарних стягнень, встановлених фактів порушень академічної доброчесності.

Не можуть бути обраними до складу Комісії ректор, декани факультетів. До складу Комісії не можуть входити особи, які притягувалися до відповідальності за порушення академічної доброчесності.

Голову, заступника голови, секретаря Комісії обирають на першому засіданні Комісії шляхом голосування.

Голова веде засідання, підписує протоколи та рішення тощо. За відсутності голови Комісії його обов'язки виконує заступник. Секретар Комісії здійснює

повноваження щодо ведення протоколів засідання, технічної підготовки матеріалів до розгляду їх на засіданні тощо.

Термін дії Комісії 3 роки.

8.3. Членство у Комісії припиняється:

– у зв'язку з припиненням трудових відносин з університетом або внаслідок переведення на іншу посаду, яка не відповідає пункту 2.2 цього Положення;

– у зв'язку з відрахуванням здобувача;

– з власної волі;

– у разі встановлення факту порушення академічної доброчесності членом комісії.

8.4. Склад Факультетської комісії затверджує вчена рада факультету, рішення якої вводить у дію ректор відповідним наказом про затвердження складу Факультетської Комісії.

До складу Факультетської комісії входять представники науково-педагогічних працівників кафедр факультету в кількості не менше одного представника з кафедри, помічника декана із забезпечення якості освіти, голови представницького органу профспілкової організації факультету та студентського самоврядування. Декан факультету не може бути членом Факультетської комісії.

Голову, заступника голови та секретаря Факультетської комісії обирають на першому засіданні Комісії шляхом голосування.

8.5. Організаційною формою роботи Факультетської комісії є засідання, що скликають у разі потреби розгляду питань.

Комісія може здійснювати свої повноваження за умови, що кількість її членів, присутніх на засіданні, складатиме менше ніж дві третини її складу.

Рішення приймається відкритим голосуванням і вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше половини присутніх на засіданні членів Комісії.

У разі рівного розподілу голосів голос голови Комісії є вирішальним.

За результатами засідання Комісії складають протокол, який підписує голова (в разі його відсутності – заступник) та секретар.

Результати розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності доводять до відома ректора університету для подальшого реагування.

8.6. Комісія має такі повноваження:

– виявляти та встановлювати факти порушення академічної доброчесності учасників освітнього процесу університету;

– брати участь в інформаційній роботі щодо популяризації принципів академічної доброчесності серед учасників освітнього процесу;

– готувати пропозиції щодо підвищення ефективності впровадження принципів академічної доброчесності в освітню та наукову діяльність університету;

– надавати рекомендації та консультації щодо способів і шляхів дотримання академічної доброчесності учасників освітнього процесу університету;

– отримувати й розглядати заяви щодо порушення академічної доброчесності учасників освітнього процесу університету;

– залучати до своєї роботи експертів з відповідних галузей, а також використовувати технічні засоби для достовірного встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності за поданою заявою;

– сприяти попередженню випадків академічної недоброчесності;

– доводити результати розгляду заяв щодо порушення академічної доброчесності до відома керівництва та вченої ради університету.

8.7. З метою забезпечення об’єктивності, прозорості та оперативності розслідування випадків недотримання академічної доброчесності в університеті встановлено чітке розмежування компетенції між Комісією з питань академічної доброчесності як уповноваженим органом та уповноваженою особою з питань академічної доброчесності.

9. УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

9.1. Уповноважена особа з питань академічної доброчесності є представником академічної спільноти університету. Уповноваженою особою може бути науково-педагогічний працівник університету.

У своїй діяльності уповноважена особа з питань академічної доброчесності керується законами України «Про академічну доброчесність», «Про освіту», «Про вищу освіту», Статутом Херсонського державного університету, цим Положенням та іншими нормативно-правовими актами.

9.2. Уповноважена особа керується такими принципами:

– прийняття рішень та надання висновків здійснюється лише на основі об'єктивних фактів і норм законодавства, без впливу сторонніх осіб чи керівництва;

– збереження конфіденційності звернень, персональних даних та матеріалів перевірок до моменту прийняття офіційного рішення;

– зрозумілість процедур перевірки та системна просвітницька діяльність;

– неупереджений розгляд кожного випадку з урахуванням прав усіх сторін.

9.3. Уповноважена особа з питань академічної доброчесності не встановлює фактів порушень академічної доброчесності, що належать до виключної компетенції Комісії з академічної доброчесності / Факультетської комісії з академічної доброчесності. Такі повідомлення уповноважена особа невідкладно передає Комісії.

9.4. Уповноважена особа з питань академічної доброчесності розглядає виявлені факти порушення, звернення та сигнали щодо порушень академічної

доброчесності та етики, які не мають ознак системних чи серйозних правопорушень і не належать до компетенції Комісії з академічної доброчесності університету чи Факультетських комісій, а саме:

9.4.1. **З боку здобувачів освіти** (під час поточного та проміжного контролю):

– відсутність покликань на джерела в поточних письмових роботах (рефератах, есеях, контрольних роботах), якщо це не є кваліфікаційною роботою;

– використання несанкціонованих викладачем допоміжних матеріалів, підказок або технічних засобів під час проведення поточних тестувань чи заліків;

– приховане або неналежне використання інструментів ШІ в письмових завданнях у випадках, коли це прямо обмежено вимогами навчальної дисципліни;

– списування або несанкціоноване виконування індивідуальних завдань у співпраці з іншими здобувачами.

У цьому випадку уповноваженою особою є викладач відповідного освітнього компонента, екзаменатор або науковий керівник здобувача освіти.

9.4.2. **З боку науково-педагогічного працівника:**

– недотримання принципів прозорості та об'єктивності під час оцінювання результатів навчання здобувачів освіти (відсутність або нечіткість критеріїв оцінювання, необґрунтоване заниження чи завищення балів);

– ненадання здобувачам освіти чітких вимог та роз'яснень щодо дотримання академічної доброчесності в межах конкретної навчальної дисципліни (наприклад, відсутність таких правил у силабусі).

У цьому випадку уповноваженою особою є гарант освітньої програми, завідувач кафедри, декан факультету.

10. ПОРЯДОК ПОДАННЯ ТА РОЗГЛЯДУ ЗАЯВ (ПОВІДОМЛЕНЬ) ПРО ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Порядок виявлення, фіксації, розгляду фактів порушення академічної доброчесності та притягнення винних осіб до відповідальності в університеті визначено відповідно до вимог законодавства та цього Положення. Регламентація діяльності колегіальних органів та процедурних етапів внутрішнього розслідування має на меті забезпечення всебічного, повного і незалежного вивчення обставин кожної справи.

10.1. Право на звернення із заявою (повідомленням) про порушення академічної доброчесності в університеті має будь-яка особа, якій стало відомо про відповідні факти.

10.2. Заяву (повідомлення) подають у письмовій або електронній формі на офіційну адресу університету.

У заяві обов'язково зазначають:

– прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) заявника, його статус (здобувач, викладач тощо) та контактні дані (номер телефону, електронна пошта);

– прізвище, ім'я, по батькові та посада особи (осіб), стосовно якої подано заяву;

– конкретна суть імовірного порушення (академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, хабарництво, нечесне оцінювання тощо);

– фактичні обставини та всебічно обґрунтовані докази, що підтверджують факт порушення (джерела запозичень, текстові збіги, копії матеріалів, письмові свідчення тощо).

10.3. Усі заяви (повідомлення), що надійшли до університету, підлягають обов'язковій первинній реєстрації в загальному відділі (відділі справочинства) університету в день надходження їх.

Після первинної реєстрації заяву протягом 1 робочого дня передають голові Комісії з питань академічної доброчесності університету для визначення предметної належності справи.

Голова Комісії залежно від характеру та суб'єкта порушення протягом трьох робочих днів скеровує заяву для розгляду:

10.3.1. До Факультетської комісії з академічної доброчесності:

– якщо порушення вчинене здобувачем вищої освіти цього факультету під час поточного чи проміжного контролю (написання есею, контрольних, реферативних, курсових робіт);

– у разі первинних або незначних порушень академічної етики в межах факультету.

10.3.2. До Комісії з питань академічної доброчесності університету:

– якщо об'єктом перевірки є кваліфікаційні (дипломні) роботи, наукові праці, дисертації або матеріали, за якими присуджують освітні, наукові ступені чи вчені звання;

– якщо заява стосується дій науково-педагогічного, наукового чи педагогічного працівника;

– якщо порушення має системний характер або стосується кількох факультетів;

– у разі надходження апеляції на рішення Факультетської комісії.

10.4. Подана заява (повідомлення) підлягає обов'язковій реєстрації секретарем Комісії протягом двох робочих днів з моменту надходження її.

Голова відповідної Комісії (або призначений ним член Комісії) протягом п'яти робочих днів з дня внутрішньої реєстрації здійснює попередній аналіз заяви на відповідність формальним вимогам та наявність обґрунтованих доказів.

За результатами попереднього аналізу голова Комісії приймає одне з рішень:

- призначити засідання Комісії для розгляду справи по суті;

– повернути заяву заявникові із письмовим роз'ясненням причин (якщо докази є очевидно недостатніми, безпідставними або справа не належить до компетенції Комісії).

У виняткових випадках (необхідність проведення складних чи додаткових експертиз, значний обсяг наукових текстів для аналізу тощо) загальний строк розгляду може бути продовжений рішенням Комісії, але не більше ніж на 15 календарних днів, про що письмово повідомляють заявникові та особі, щодо якої ведеться розгляд.

У разі надходження заяви про порушення академічної доброчесності під час літнього (або іншого канікулярного) періоду та/або відпускної кампанії, перебіг строків її розгляду, передбачених цим Положенням, зупиняється та відновлюється з першого робочого дня після завершення канікулярного / відпускного періоду.

Якщо заява стосується здобувача освіти випускного курсу або викладача, який бере участь у вступній / атестаційній кампанії, розгляд справи може здійснюватися під час відпускного періоду за рішенням голови Комісії у дистанційному режимі (з використанням засобів відеозв'язку).

10.5. Розгляд повідомлення про ознаки наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації в академічному творі (академічних творах) на підставі чи з урахуванням якого (яких) особі було присуджено науковий ступінь, ступінь вищої освіти або присвоєно вчене звання здійснюється згідно з Порядком розгляду звернень та повідомлень про порушення академічної доброчесності в академічних (кваліфікаційних) творах

11. ПРОЦЕДУРА ПРОВЕДЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО (СЛУЖБОВОГО) РОЗСЛІДУВАННЯ/ПЕРЕВІРКИ

Підставою для початку внутрішнього розслідування є рішення голови відповідної Комісії (університетської або факультетської), ухвалене за результатами попереднього розгляду заяви (скарги) або за фактом безпосереднього виявлення ознак порушення.

11.1. Для проведення всебічного розслідування за рішенням Комісії може створюватися робоча (експертна) група у складі не менше трьох осіб. До її складу можуть залучатися:

– члени Комісії з питань академічної доброчесності університету та факультетських комісій з питань академічної доброчесності;

– фахівці з відповідної наукової/освітньої галузі (профільні викладачі, науковці);

– представники юридичної служби університету;

– представники студентського самоврядування (якщо розслідування стосується здобувача вищої освіти).

До складу робочої групи не можуть входити особи, які мають прямий або опосередкований конфлікт інтересів із заявником або особою, стосовно якої

ведеться розслідування (родинні зв'язки, спільні публікації, безпосереднє підпорядкування тощо).

11.2. Внутрішнє розслідування здійснюють у такій послідовності:

– робоча група збирає первинну інформацію, аналізує письмові докази, здійснює технічну перевірку текстів за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення, витребовує необхідні довідки, силабуси, екзаменаційні відомості чи письмові роботи;

– робоча група зобов'язана офіційно (письмово або через корпоративну електронну пошту) запросити письмові пояснення в особи, щодо якої ведеться розслідування. Особі надають строк у три робочі дні для викладення своєї позиції. За потреби робоча група може заслухати усні пояснення свідків чи інших учасників інциденту;

– на основі зібраних матеріалів та аналізу пояснень робоча група складає мотивований експертний висновок. У висновку зазначають: підтверджено чи спростовано факт порушення; характер і масштаби порушення (якщо підтверджено); покликання на нормативні акти, які було порушено.

11.3. На підставі експертного висновку робочої групи голова Комісії скликає засідання Комісії з питань академічної доброчесності університету.

На засідання обов'язково запрошують особу, стосовно якої розглядають справу (неявка особи, яка була належним чином поінформована не пізніше ніж за добу до засідання, не перешкоджає розгляду справи по суті).

Засідання Комісії є правомочним, якщо на ньому присутні не менше дві третини її затвердженого складу.

Розгляд справи відбувається на засадах змагальності: заслуховується звіт робочої групи, позиція особи, щодо якої ведеться провадження, досліджуються оригінали та копії доказів.

Рішення Комісії ухвалюють шляхом відкритого (або таємного, за рішенням Комісії) голосування простою більшістю голосів присутніх членів Комісії. У разі рівного розподілу голосів, голос голови Комісії є вирішальним.

За результатами засідання складають протокол, а також оформлюють фінальне рішення Комісії.

У Рішенні зазначають: дату і місце ухвалення, склад Комісії, стислий виклад обставин справи, встановлені факти (або спростування їх), обґрунтування вини чи невинуватості особи, конкретний вид академічного порушення (згідно із законом) та рекомендовану санкцію.

Копію рішення протягом п’яти робочих днів вручають (або надсилають) особі, щодо якої розглядалася справа.

Рішення Комісії має рекомендаційний характер для керівництва університету. Остаточний наказ про застосування санкції (відрахування, догана, позбавлення права брати участь у конкурсах тощо) видає ректор університету на підставі рішення Комісії.

Рішення Комісії оприлюднюють на сторінці «Академічна доброчесність» офіційного вебсайту університету.

12. ПРАВА УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ, СТОСОВНО ЯКИХ ВИЯВЛЕНО ФАКТ ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Особам, які добросовісно повідомляють про факти порушення академічної доброчесності, гарантовано право на конфіденційність та захист персональних даних за умови, що наведені ними відомості й докази є всебічно обґрунтованими та достатніми для ініціювання перевірки. Будь-які форми переслідування, дискримінації чи застосування санкцій щодо заявників за подання таких повідомлень суворо заборонено.

12.1. Особа, стосовно якої порушено процедуру розгляду повідомлення про порушення академічної доброчесності, має право реалізувати свої права особисто або через уповноваженого представника (адвоката, законного представника тощо). Зазначена особа має право:

– бути письмово (або в електронній формі через офіційні канали зв'язку) повідомленою про факт надходження скарги / заяви та початок процедури розслідування протягом п’яти робочих днів з моменту ініціювання її;

– отримувати завчасне повідомлення про дату, час і місце проведення засідання комісії та бути особисто присутньою під час розгляду справи;

– безперешкодно ознайомлюватися з усіма матеріалами справи, доказами, висновками експертиз та подавати до них письмові зауваження на будь-якому етапі розгляду;

– надавати усні та письмові пояснення, заперечення, клопотання, а також додавати до матеріалів справи власні докази чи документи, що спростовують факт порушення, або відмовитися від надання пояснень (що не є підтвердженням її вини).

12.2. Обґрунтованість рішення Комісії з питань академічної доброчесності як уповноваженого органу про притягнення до академічної відповідальності передбачає ухвалення його на засадах повноти й об’єктивності розгляду справи. Таке рішення ґрунтується на сукупності доказів, що підтверджують високу ймовірність вчинення проступку, або на особистому визнанні особою своєї вини.

Притягнення до відповідальності на підставі припущень або недоведених фактів категорично заборонено.

13. ПОРЯДОК ОСКАРЖЕННЯ (АПЕЛЯЦІЇ) РІШЕНЬ

Учасник освітнього процесу, стосовно якого Комісія з питань академічної доброчесності ухвалила рішення про встановлення факту порушення та/чи призначення заходу академічної відповідальності, має право оскаржити це рішення шляхом подання апеляційної скарги.

13.1. Апеляційну скаргу подають на ім’я ректора університету в письмовій

або електронній формі (з накладанням КЕП через офіційні канали зв'язку університету) протягом п'яти робочих днів з дня офіційного ознайомлення заявника з рішенням Комісії або отримання його копії.

Подання апеляційної скарги у визначений строк призупиняє виконання рішення Комісії щодо притягнення особи до академічної відповідальності до моменту ухвалення остаточного рішення за результатами апеляційного розгляду. Скарги, подані з пропуском зазначеного строку без поважних причин, розгляду не підлягають.

13.2. Текст апеляційної скарги обов’язково містить:

- обґрунтування незгоди з рішенням Комісії (зазначення фактів, які, на думку скаржника, не були враховані або були розтлумачені упереджено / неправильно);
- покликання на порушення процедури розгляду справи (якщо такі мали місце);
- нові докази або обставини, що мають значення для справи (за наявності);
- чітко сформульована вимога (наприклад, скасувати рішення повністю, змінити захід відповідальності, направити справу на повторний розгляд).

13.3. Для розгляду апеляції наказом ректора університету створюється Апеляційна комісія. До її складу не можуть входити члени Комісії, яка ухвалювала первинне рішення, а також особи, які мають потенційний або реальний конфлікт інтересів зі скаржником.

Персональний склад Апеляційної комісії формують за паритетним принципом залежно від статусу скаржника (із обов'язковим залученням представників органів студентського самоврядування, якщо оскаржується рішення щодо здобувача освіти).

Апеляційна комісія розглядає апеляційну скаргу протягом десяти робочих днів з дня реєстрації її.

Розгляд апеляції відбувається на засіданні Апеляційної комісії, яке є правомочним за умови присутності не менше ніж дві третини затвердженого складу. Скаржник має право бути присутнім на засіданні, надавати усні та письмові пояснення, користуватися правовою допомогою або допомогою представників органів самоврядування.

Про дату, час і місце засідання скаржника повідомляють не пізніше ніж за два робочі дні до проведення його. Неявка скаржника, належним чином сповіщеного про засідання, не перешкоджає розгляду справи.

За результатами розгляду апеляційної скарги Апеляційна комісія більшістю голосів ухвалює одне з таких рішень:

- залишити рішення Комісії без змін, а апеляційну скаргу – без задоволення;
- скасувати рішення Комісії повністю або частково та закрити провадження (у разі непідтвердження факту порушення);
- змінити захід академічної відповідальності (якщо призначений захід є неспівмірним із вчиненим порушенням, проте лише в бік пом'якшення);

– направити справу на повторний розгляд до Комісії (у разі виявлення істотних процедурних порушень, які перешкодили всебічному й об'єктивному розгляду).

13.4. Рішення Апеляційної комісії оформлюють протоколом, який підписують голова та секретар комісії. Затверджує рішення ректор відповідним наказом.

Копію рішення вручають або надсилають скаржникові протягом п’яти робочих днів з дня ухвалення його.

Рішення Апеляційної комісії університету є остаточним у межах університету і може бути оскаржене в судовому порядку відповідно до законодавства.

14. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

14.1. Це Положення, зміни та доповнення до нього схвалює вчена рада університету та вводить у дію ректор відповідним наказом.

14.2. Контроль за виконанням вимог цього Положення несуть посадові особи університету відповідно до своїх функційних обов’язків.

Перший проректор Сергій ОМЕЛЬЧУК

Заступник голови
наглядової ради університету Євген НІКОЛАЄВ

Керівниця відділу забезпечення
якості освіти

Тетяна ЧЕРКАШИНА

ПОГОДЖЕНО

Голова Наукового товариства здобувачів,
аспірантів, докторантів і молодих учених

Анастасія ВОЛЯНЮК

Начальниця юридичного відділу Ірина НІКІТІНСЬКА

Уповноважений з антикорупційної діяльності Олексій САКОВНІЧ